



17/07/2024

077-5006206

052-6885006

מעצר ימים במשפט הפלילי

במידה והמשטרה החליטה שלא לשחרר את החשוד לאחר 24 שעות מעת מעצרו הראשוני הוא יובא על-ידה בפני שופט לצורך המשך מעצרו לתקופת החקירה ("מעצר ימים"). בדיון זה המשטרה פונה לבית המשפט ומפרטת את הפעולות שעליה לעשות בחקירה בזמן המעצר ומבקשת עוד ימים כדי להשלים את החקירה. עו"ד אסף דוק מסביר אודות הליך מעצר הימים ומרכיביו.

הליך מעצר ימים

המעצר הראשוני מבוצע על ידי שוטר בצו או בלא צו. מעצר ראשוני יכול שיהיה בצו שופט (סימן ג' לפרק ב' לחוק המעצרים) או בלא צו שופט (סעיף 23 לאותו החוק). לאחר המעצר מובא העצור לתחנת המשטרה. עצור שנעצר בלא צו, מובא בפני הקצין הממונה אשר עורך בירור באשר למעצר ומחליט אם לשחרר את העצור בערובה או בלא ערובה, או לעצרו (סעיף 27). קצין משטרה רשאי גם לשחרר, בערובה או בלא ערובה, מי שנעצר מכוח צו שופט (סעיף 20).

מעצר לפני הגשת כתב אישום - נקרא גם מעצר ימים שהוא מעצר לתקופת החקירה

בתוך 24 שעות מהמעצר הראשוני, אם החשוד לא שוחרר בינתיים, מובא החשוד בפני שופט (ס' 17ג); סעיף 29). השופט רשאי להאריך את מעצרו של החשוד, או לשחררו בערובה או בלא ערובה (סימן ג לפרק ב' לחוק המעצרים).

החליט השופט על הארכת המעצר - רשאי הוא להורות על הארכת מעצרו לתקופה שלא תעלה על **15 ימים** (מעצר ימים). לאחר תקופת מעצר הימים הראשונית, רשאי השופט לחזור ולהאריך את המעצר לבקשת המשטרה פעמים נוספות לפני הגשת כתב האישום ובלבד שסך כל תקופות המעצר לא יעלה על **30 יום** (סעיף 17).

יחד עם זאת, אם הבקשה להארכת מעצר מוגשת באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי השופט להאריך את המעצר לתקופות נוספות ובלבד שסך תקופת המעצר לפני הגשת כתב האישום לא יעלה על **75 ימים** (סעיף 59).

בחלוף 75 הימים רשאי שופט בית המשפט העליון להאריך את המעצר לתקופות נוספות של **90 ימים** כל אחת (סעיף 62).



17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

מעצר לפי הצהרת תובע - מעצר מתום החקירה ועד הגשת כתב האישום

בדרך כלל, החקירה תסתיים בתוך 30 הימים הראשונים הקצובים למעצר ימים. ככלל, עם תום החקירה ישוחרר החשוד אלא אם הוגש כתב אישום והוחלט לעוצרו עד תום ההליכים.

כיוון שההחלטה להגיש כתב אישום מסורה לתובע, הרי שעם תום החקירה צריך לעיתים התובע זמן לבחון את החומר ולהכין את כתב האישום. לצורך כך נקבע ההסדר בסעיף 17(ד) הקרוי "הצהרת תובע" אשר מסמיך שופט להאריך מעצרו של אדם לצורך הכנת כתב אישום לתקופה של **עד 5 ימים**, גם אם החקירה תמה, אם תובע הצהיר כי עומדים להגיש נגד החשוד כתב אישום ויש עילה לכאורה לבקש מעצרו עד תום ההליכים.

מעצר לאחר הגשת כתב אישום - מעצר עד תום ההליכים

הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (סעיף 21 לחוק המעצרים). בשונה מהמעצר קודם להגשת כתב האישום, מעצר לאחר הגשת כתב האישום ימשך בדרך כלל עד מתן פסק הדין בלא צורך בחידושו כל מספר ימים, אלא אם בית המשפט קבע אחרת.

עם זאת, ישנן גם מספר מגבלות זמן למעצר זה. ראשית, אם תוך 30 ימים מהגשת כתב האישום לא החל המשפט - הנאשם ישוחרר בערובה או בלא ערובה (סעיף 60 לחוק המעצרים). שנית, אם הנאשם שהה במעצר תשעה חודשים ולא ניתנה בעניינו הכרעת דין הוא ישוחרר בערובה או בלא ערובה (סעיף 61 לחוק המעצרים). שופט של בית המשפט העליון רשאי לצוות על הארכת מעצר גם מעבר לתקופות אלו לתקופות של 90 יום בכל פעם (סעיף 62 לחוק המעצרים).

התנאים למעצר חשוד במעצר ימים (מעצר לצורכי חקירה)

התנאים למעצרו של אדם משתנים בשלבים השונים של הליך המעצר. עם זאת, ניתן למצוא מבנה מרכזי אחד המאחד את התנאים הבסיסיים אותם נדרש בית המשפט לבחון בטרם יפעיל את סמכותו לעצור אדם;

1. **חשד סביר לביצוע עבירה** - שופט לא יצווה על מעצרו של אדם, אלא אם כן שוכנע כי קיים חשד סביר שהאדם עבר עבירה, שאיננה חטא.

2. **קיומה של עילת מעצר** - בית המשפט יורה על מעצר ימים במקרים בהם ישנו יסוד סביר לחשש לשיבוש (התחמקות, העלמת ראיות, השפעה על עדים) או למסוכנות (לביטחוננו של אדם, של הציבור או של המדינה) מצד הנאשם.



17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

3. **מעצר לצורכי חקירה** - בית המשפט שוכנע, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, שיש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם אלא כשהחשוד נתון במעצר. מעצר לצורכי חקירה מוגבל לתקופה של עד 5 ימים, כאשר ניתן להאריך תקופה זאת עד 15 ימים בלבד.

4. **היעדר חלופת מעצר** - בית המשפט יורה על מעצר ימים כאשר לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור הנאשם בערובה או בתנאי שחרור שפגיעתם בחירותו פחותה.

אין הכוונה כי כל סמכויות המעצר בנויות בצורה זו. כך, במקביל למבנה זה, קיימת במקרים רבים סמכות לעצור אדם המפר או מפריע לשימוש בסמכות חוקית למעצר או סמכות אחרת להגבלת חירות (כגון מעצר של נמלט ממשמורת או מעצר של מי שמתנגד לעיכוב חוקי).

שחרור חשוד למעצר בית

מעצר בית המכונה גם שחרור בערובה או שחרור בתנאים מגבילים, מהווה חלופה למעצר במתקן כליאה שהחלטה על קיומה הינה בסמכות קצין חקירה משטרתית ובית המשפט. חלופה זו מגבילה את תנועת העצור למקום מגוריו ואוסרת עליו לצאת ממנו ללא אישור למקומות אחרים. מעצר הבית מוצע במגבלות ובתנאים משתנים החל ממעצר חלקי ועד מלא. על מנת שיאושר מעצר בית על עורך דינו של הנאשם או החשוד להוכיח כי סיבת מעצרו תוגשם גם בתנאים אלו, ללא צורך להחמיר על ידי מעצר במתקן כליאה. ההוכחה דורשת הצגת נימוקים לכך שהנאשם או החשוד לא יפעל לשיבוש החקירה, וכן שאינו מסוכן לציבור בכללותו או לפרטים ממנו כמו בן או בת זוג, או מגיש התלונה. בנוסף לכך, בית המשפט נוהג במקרים רבים להתחשב בהמלצה של שירות המבחן אודות המרת מעצר למעצר בית. מעבר לכך, על מנת להתיר מעצר בית יש להוכיח כי המעצר יבוצע בתנאי מגורים ופיקוח הולמים, ולעיתים אף תידרש הפקדה מראש של כספי ערבות אשר יוחזרו בתום תקופת המעצר.

זכויות עצורי ימים

הזכות להיוועץ בעורך דין - זכותו של עצור להיוועץ בסניגור ולהיפגש עמו ללא דיחוי (סעיף 34(א) ו-(ב) לחוק (המעצרים). כאשר עצור מודיע כי הוא מעונין להיוועץ בסניגור, על המשטרה ליצור קשר עם הסניגור באופן מידי ככל הניתן (בהנחה שלא מתקיים סייג המאפשר את דחיית המפגש ביניהם על פי התנאים הקבועים בחוק) ולהפסיק את החקירה ולהמתין לבואו של הסניגור באם זה הודיע על הגעתו תוך פרק זמן סביר.

הזכות לאי הפללה עצמית, לשתיקה, ולסרב לשתף פעולה בפעולות חקירה - לכל עצור זכות לאי הפללה עצמית אשר משמעה, בין היתר, כי זכותו לשתוק וכן זכותו לא לשתף פעולה בפעולות חקירה כגון: שחזור, עימות עם מתלונן ומסדר זיהוי חי. עם זאת, לשמירה על זכות השתיקה ואי-שיתוף פעולה השלכות משפטיות הן בטווח הקצר (לענין המעצר) והן בטווח הארוך (לענין המשפט עצמו), לצד ההשלכות של מסירת גרסה.

תפקידו של עו"ד פלילי הוא לבחון האם מן הראוי לייעץ לעצור לשמור על שתיקה או למסור גרסה. מובן שההמלצה עצמה תלויה בנסיבות כל מקרה ומקרה, בהתאם לגרסת העצור, למידע המשוער שבידי המשטרה



17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

ועוד.

המשטרה עשויה לבקש מהעצור לשתף פעולה בפעולות חקירה שונות כגון: בדיקות גופניות שונות, חיפושים, עימותים, שחזור, מסדר זיהוי, בדיקת פוליוגרף, ועוד.

באשר לבדיקת פוליוגרף: בדיקת פוליוגרף אינה קבילה כראיה בהליך פלילי (ואף לא תגובת החשוד להצעה שכזו). כיוון שהבדיקה מבוססת באופן כללי על פרמטרים של התרגשות (דופק, לחץ דם) ייתכנו מקרים שבדיקה כזו עלולה לחייב את הזכאי ולזכות את החייב ויש לקחת זאת בחשבון. אולם, כיוון שבמסגרת מעצר ימים, נשקלות גם ראיות שאינן קבילות, יכול חשוד הבטוח בגרסתו והשומר על קור רוחו לבקש להבדק בפוליוגרף.

זכויות במסדר זיהוי: זכותו של החשוד לנוכחות עו"ד מטעמו בעת עריכת המסדר וכי על גורמי המשטרה ליידע את הסניגור ולעשות כל מאמץ אפשרי כדי לאתרו ולזמנו להליכי הזיהוי.

הזכות לדעת במה אתה חשוד - אסור למשטרה לייחס לעצור חשדות כלליים. זכותו של העצור לדעת באופן מדויק במה הוא חשוד. במקרים בהם החשדות נגד העצור הם כלליים, רשאי הוא לבקש שיצוין בהודעה שאינו יכול להשיב מסיבה זו.

זכותו של העצור לחקירה הוגנת תוך איסור על הפעלת אלימות כנגדו ו/או שימוש באמצעים פסולים - למשטרה אסור להשתמש בכוח ובאיומים או באמצעים פסולים אחרים על מנת לשבור את רוחו של העצור ולכפות עליו למסור גרסה או להודות. משכך, יש להביא לידיעת עורך הדין ובית המשפט כל שימוש באמצעי פסול על-ידי המשטרה וכן לשקול הגשת תלונה למח"ש. במקרה של שימוש באמצעים פסולים, על העצור לדרוש מהחוקר לציין זאת על גבי ההודעה. כמו כן, במידה והעצור עייף ומותש אחרי מספר שעות של חקירה, עליו לומר זאת לחוקרים ולבקש להפסיק את החקירה. אם החקירה בכל זאת נמשכת, זכותו לשמור על זכות השתיקה ולדרוש לציין כי הוא שותק מסיבה זו.

זכות העצור לתיעוד החקירה - כל פעולה שנעשית וכל דבר שנאמר חייבים להיות מתועדים ורשומים בכתב ולעיתים אף מתועדים בהקלטה, ו/או ובצילום.

זכות העצור להיחקר בשפתו - זכותו של עצור להיחקר בשפתו, שההודעה תיכתב בשפת המקור ואף לקרוא את ההודעה.

חתימה על ההודעה - החתימה על הודעה שנרשמה מפיו של העצור צריכה להיעשות רק לאחר שקרא את הכתוב.

זכות העצור לטיפול רפואי - אם העצור חולה או זקוק לטיפול רפואי/נפשי, זכותו להיבדק על-ידי רופא.

זכות העצור לתנאי מעצר הקבועים בחוק ובתקנות - מטרתה של החקיקה הינה להסדיר את ניהול המשפט הפלילי מהתחלתו ועד סופו והיא מרוכזת בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982, חוק סדר הדין



17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) תשנ"ו-1996 וחוקים נוספים.

סמכויות השחרור של הקצין הממונה - סמכויות הקצין הממונה בקביעת תנאי השחרור מוגבלות. לפיכך, אם מוצעת לעצור האפשרות להשתחרר בתחנה, מן הראוי שיצור קשר עם עורך דין מעצרים מטעמו ויודיע לו על תנאי השחרור, כדי שהלה יוכל לבדוק האם יש מקום להגיש ערר על החלטת הקצין הממונה במקרים של הטלת תנאים בחוסר סמכות או תנאים שאינם סבירים.

תלונות עצורים כנגד אלימות משטרתית - במקרים לא מעטים אנו עדים לתלונות לפיהן הגורמים המופקדים על החקירה והמעצר נוקטים באלימות או בהתנהגות בלתי חוקית אחרת כלפי העצורים אותם אנו מייצגים. בכל מקרה בו מתעורר חשש להתרחשותה של התנהגות אלימה ו/או התנהגות בלתי חוקית אחרת, מצד גורמי החקירה והמעצר, כלפי עצורים, אנו מבררים עם העצור את פרטי המקרה ומיידעים אותו על האפשרות ועל החשיבות שבהגשת תלונה למח"ש.

ערר על החלטת שופט המעצרים

הגשת ערר על מעצר ימים - במצבים בהם החשוד ועורך דינו סבורים כי נפלה טעות בהחלטת בית המשפט להמשיך ולהורות על מעצרו, ניתן להגיש ערר לערכאת הערעור. הערר יוגש בזכות לבית המשפט המחוזי.

הגשת עיון חוזר - אופציה נוספת העומדת לרשות עורך הדין והחשוד היא להגיש לאותה ערכאה שדנה בתיק בקשה לעיון חוזר בנוגע למעצרו של החשוד. בקשה לעיון חוזר תוגש במקרים בהם נחשפו עובדות חדשות שלא היו ידועות, ולא ניתן היה לדעת עליהן בדיון הקודם, הנסיבות השתנו או כאשר חלף זמן רב מאז הורה בית המשפט על המעצר.

כלל ברזל - היוועצות בעו"ד פלילי טרם החקירה או שמירה על זכות השתיקה עד להגעתו

אזרחים רבים נוהגים לחשוב כי רק עבריינים או פושעים מקצועיים מוזמנים או נלקחים לחקירת משטרה ומבלים שעות ארוכות ומתישות בחדרי חקירות אפלים תוך שהם סופגים השפלות מנטליות ואלימות קשה שכל תכליתה היא לשבור בכל מחיר את רוחם ולהוציא מהם מידע, גם אם שקרי, שיהווה את המסמר האחרון בהליך הפלילי המתנהל נגדם. לצערנו, המציאות מלמדת כי גם אזרחים נורמטיביים, ללא עבר פלילי אשר חפים מכל אשם, מוצאים עצמם בעל כורחם, תחת חקירה פלילית ומעצר שווא. בימים בהם נדמה לעיתים כי מטרתה של החקירה המשטרתית אינה מציאת ראיות לחשיפת האמת, אלא מציאת ראיות להרשעתו של חשוד מומלץ כי תעשו לעצמכם כלל ברזל אחד שישרת אתכם בצוק העיתים - היוועצו עם עו"ד טרם החקירה או שמרו על זכות השתיקה עד הגעתו לתחנת המשטרה.

חקירת משטרה לאו מילתא זותרא היא. בשגרה אתם מתנהלים באופן נורמטיבי וחיים בתחושה של "לי זה לא



17/07/2024

077-5006206

052-6885006

יקרה", אולם במידה ומקרה כזה אכן קורה זכרו לשמור על זכות השתיקה ולהמתין להגעתו של עו"ד פלילי לתחנת המשטרה, לא משנה כמה השפלות אתם חוטפים וכמה זמן מעכבים אתכם בתחנה. עליכם להבין כי תצטרכו לגייס עצבי ברזל וקור רוח לצד שליטה עצמית, אך כל זה יהיה נכון וקביל בייחוד כאשר אתם יודעים דבר או שניים על החוק הפלילי בישראל ובמרבית המקרים, מרבית האזרחים כלל אינם יודעים זאת.

זכרו, כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתכם לחקירה במשטרה עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה. במידה וקיבלתם הזמנה לסור למשטרה ואין לכם מושג מדוע, או לחילופין הסתבכתם בביצוע מעשה העשוי לגבש נגדכם חקירה פלילית במשטרה, באפשרותכם ליצור עימנו קשר בכל שעה בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.